

Dr Magdalena Skibińska
Uniwersytet Zielonogórski

Rozstrzygnięcie sporów kompetencyjnych między sądami powszechnymi a sądami administracyjnymi lub organami administracyjnymi w ujęciu historycznym, prawnoporównawczym i konstytucyjnym

(Seminarium Katedry Postępowania Cywilnego WPiA UW, 17.10.2023 r.)

1. Wprowadzenie

2. Rozstrzygnięcie sporów kompetencyjnych z perspektywy historycznej

- 2.1. Znaczenie prawa francuskiego dla rozwoju metod rozwiązywania sporów kompetencyjnych
- 2.2. Znaczenie tradycji germańskich dla rozwoju metod rozwiązywania sporów kompetencyjnych
- 2.3. Historia rozstrzygnięcia sporów kompetencyjnych na ziemiach polskich

3. Modele rozstrzygnięcia sporów kompetencyjnych z perspektywy prawnoporównawczej

- 3.1. Prawo francuskie
- 3.2. Prawo włoskie
- 3.3. Prawo niemieckie
- 3.4. Prawo austriackie

4. Rozstrzygnięcie sporów kompetencyjnych z perspektywy konstytucyjnej

- 4.1. Istota prawa do rozpatrzenia sprawy przez właściwy sąd
- 4.2. Ocena obowiązujących regulacji zapobiegających sporom kompetencyjnym przez pryzmat art. 45 ust. 1 Konstytucji RP

5. Podsumowanie i dyskusja

Wybór literatury:

- B. Adamiak, *Rozgraniczenia właściwości sądów w polskim systemie prawnym* [w:] *Sądownictwo administracyjne gwarantem wolności i praw obywatelskich 1980–2005*, red. J. Góral, R. Hauser, J. Trzeciński, Warszawa 2005
- S. Amrani Mekki, *L'organisation judiciaire en France* [w:] *The French Code of civil procedure (1806) after 200 years. The civil procedure tradition in France and abroad*, red. C.H. van Rhee, D. Heirbaut, M. Storme, Mechelen 2008
- V. Andrioli, *Diritto processuale civile. Vol. I*, Napoli 1979
- J. Appleton, *Traité élémentaire du Contentieux administratif*, Paris 1927
- A. Balàsits, F.X. Fierich, *Nauka o sądach cywilnych i procedura cywilna. T. I. Nauki wstępne i rzecz o sądach cywilnych*, Kraków 1898-1901
- G. Balena, *Elementi di diritto processuale civile. Vol. I. I principi*, Bari 2007
- W. Brzeziński, *Sądowa kontrola administracji we Francji*, Warszawa 1960
- L. Cadet, E. Jeuland, *Droit judiciaire privé*, Paris 2017
- M. Cappelletti, J.M. Perillo, *Civil procedure in Italy*, Hague 1965

- L.P. Comoglio, P. Consolo, B. Sassani, R. Vaccarella (red.), *Commentario del Codice di procedura civile. Vol. IV. Artt. 323-394*, red., Wolters Kluwer Italia 2013
- F. Danovi, L. Salvaneschi, *Diritto processuale civile. I principi*, Milano 2021
- F.X. Fierich, *O bezwzględnej niewłaściwości sądów zwyczajnych na podstawie austriackiego ustawodawstwa procesowego*, Czas.PiE 1900/1-2
- F.X. Fierich, *Unzulässigkeit des Rechtsweges. Eine zivilprozessuale Untersuchung auf dem Gebiete des österreichischen Rechtes*, Wien 1912
- B. Kneihls, G. Lienbacher, *Bundesverfassungsrecht. Kommentar. Band 8*, red. M. Bajlicz, L. Kern, Wien 2022
- L. Garlicki (red.), *Sądownictwo administracyjne w Europie Zachodniej*, Warszawa 1990
- T. Giefing, *Der Begriff des Kompetenzkonfliktes*, JBl 2003, 221
- S. Gołąb, *Über das Zivilgerichtswesen in der Republik Polen*, 1923
- S. Gołąb, *Ustrój sądów powszechnych*, Warszawa 1929
- S. Gołąb, *Organizacja sądów powszechnych opracowana systematycznie z uwzględnieniem rozwoju historycznego, sądownictwa szczególnego oraz ustroju adwokatury, prokuraturii generalnej i notariatu*, Kraków 1938
- J. Graf, *GVG. Gerichtsverfassungsgesetz mit Landesausführungsgesetzen. Kommentar*, München 2023
- P. Grzegorzczak, *Niedopuszczalność odrzucenia pozwu z powodu uznania się przez organ administracji publicznej za niewłaściwy (art. 199¹ k.p.c.)*, MoP 2017/3
- R. Hauser, *Rozstrzyganie sporów kompetencyjnych [w:] Procedura administracyjna wobec wyzwań współczesności. Profesorowi zwyczajnemu dr. hab. Januszowi Borkowskiemu przyjaciele i uczniowie*, Łódź 2004
- R. Hauser, *Rozstrzyganie sporów o właściwość między sądami administracyjnymi a powszechnymi [w:] Aktualne problemy rozgraniczenia właściwości sądów administracyjnych i powszechnych*, red. M. Błachucki, T. Górczyńska, Warszawa 2011
- P. Herzog, *Civil Procedure in France*, The Hague 1967
- R. Jastrzębski, *Między władzą wykonawczą a sądowniczą. Ewolucja rozstrzygania sporów kompetencyjnych na ziemiach polskich w XX i XXI wieku*, Z Dziejów Prawa 2014/7
- R. Jastrzębski, *Trybunał Kompetencyjny. Kolegium Kompetencyjne. Geneza – działalność – współczesność*, Warszawa 2014
- M. Jaśkowska, *Konstytucyjnoprawne podstawy sądownictwa powszechnego i administracyjnego oraz delimitacja właściwości tych sądów [w:] Aktualne problemy rozgraniczenia właściwości sądów administracyjnych i powszechnych*, red. M. Błachucki, T. Górczyńska, Warszawa 2011
- A. Józefowicz, *Problem rozstrzygania sporów kompetencyjnych*, PL 2004/4
- O. Kissel, H. Meyer, *GVG. Gerichtsverfassungsgesetz. Kommentar*, München 2021
- R. Klimów, *Trybunał Kompetencyjny*, Lwów 1927
- Z. Kmiecik, *Spory o właściwość a prawo jednostki do sądu*, Głosa 2003/9
- Z. Kmiecik, *Postępowanie administracyjne i sądownicze a prawo europejskie*, Warszawa 2010
- K.M. Krzyżanowski, *Trybunał Kompetencyjny. Studium z zakresu polskiego prawa publicznego*, Warszawa 1924
- A. Kubiak, *Konstytucyjna zasada prawa do sądu w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, Łódź 2006
- J.S. Langrod, *Sprawa Trybunału Kompetencyjnego*, Śląsko-Dąbrowski Przegląd Administracyjny 1946/6
- J.S. Langrod, *Zarys sądownictwa administracyjnego ze szczególnym uwzględnieniem sądownictwa administracyjnego w Polsce*, Warszawa 1925

- P. Lerhe, *Ordentlicher Rechtsweg und Verwaltungsrechtsweg. Der Einfluß der verwaltungsgerichtlichen Generalklauseln der amerikanischen und der britischen Zone auf die Frage der Zulässigkeit und der Unzulässigkeit des "ordentlichen" Rechtswegs*, Berlin-Köln 1953
- R. Lewicka, *Realizacja prawa do sądu a spory kompetencyjne w świetle nowych regulacji prawnych*, PiP 2004/11
- W. Miszewski, *Konflikty kompetencyjne i sądownictwo kompetencyjne* [w:] *Encyklopedia podręczna prawa publicznego. T. I*, red. Z. Cybichowski, Warszawa 1926
- P.M., *Spory jurysdykcyjne między sądami a władzami administracyjnymi*, GSW 1899/2
- W. Nowakowski, *Ustawa postępowania sądowego cywilnego z dnia 20 listopada 1864 r. ze zmianami zaprowadzonymi przez najwyżej zatwierdzone postanowienie z dnia 19 lutego 1875 r. i z objaśnieniami ułożonymi przez Władysława Nowakowskiego. Cz. 1 (art. 1-201)*, Warszawa 1878
- A. Pensovecchio li Bassi, *Il conflictio di attribuzioni*, Milano 1957
- J. Poppitz, *Der Kompetenzkonflikt. Geschichtliche Entwicklung und gegenwärtige Gestaltung*, Leipzig 1941
- M. Romańska, *Formy ochrony prawnej udzielanej przez sądy powszechne i administracyjne oraz wybrane problemy negatywnych sporów kompetencyjnych między tymi sądami*, GSP 2023/1
- S. Rozmaryn, *Spory kompetencyjne w świetle Konstytucji (w sprawie realizacji art. 20 k.p.a.)*, PiP 1961/3
- W. Sanetra, *Sąd właściwy w rozumieniu Konstytucji RP*, PS 2011/9
- W. Sanetra, *Spór o spory kompetencyjne*, PS 2003/9
- P. Sarnecki, *Trybunał Kompetencyjny*, Rzeczpospolita z 6.03.1991 r., Nr 55(2790)
- K. Satter, *Grenzen der Kompetenzkonfliktsgerichtsbarkeit*, ZÖR 1928/7
- B. Stelmachowski, *Zarys procedury cywilnej obowiązującej na ziemiach byłego zaboru pruskiego i na Górnym Śląsku, cz. I, Ustrój sądownictwa oraz część ogólna procedury cywilnej*, Poznań 1923
- O. Stölzel, *Rechtsweg und Kompetenzkonflikt in Preußen*, Berlin 1901
- F.H. Sydow, *Die Zulässigkeit des Rechtsweges und die Kompetenz-Konflikte in Preußen*, Berlin 1860
- M. Szubiakowski, *Glosa do postanowienia SN z 11 VIII 1999 r., I CKN 414/99*, PiP 2000/9
- R. Walter, *Probleme der Kompetenzgerichtsbarkeit des Verfassungsgerichtshofes bei Entscheidung von Kompetenzkonflikten zwischen Gerichten und Verwaltungsbehörden*, ÖJZ 1963, 421
- G.K.A. von Wilmowski, M. Levy, *Zivilprozeßordnung und Gerichtsverfassungsgesetz für das Deutsche Reich nebst den Einführungsgesetzen mit Kommentar in Anmerkungen. T. 1*, Berlin 1895
- A. Wasilewski, *Kolegium kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym (de lege lata i de lege ferenda)*, PiP 2000/8
- A. Wasilewski, *Spory kompetencyjne – problem wymagający rozwiązania*, PS 2007/11–12
- A. Wasilewski, *Władza sądownicza w Konstytucji RP*, PiP 1998/7
- W. Witkowski, *Sądownictwo administracyjne w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim 1807–1867*, Warszawa 1984
- E. Wójcicka, *Rozstrzygnięcie sporów kompetencyjnych między sądami administracyjnymi a sądami powszechnymi*, SZPAiZ 2016/9
- A. Zieliński, *Prawo do sądu a struktura sądownictwa*, PiP 2003/4
- J. Zimmermann, *Z problematyki sporów kompetencyjnych między organami administracji państwowej a sądami*, PiP 1989/3